

D · N

6/10 1948

Högern: glad självrannsakan

Enligt hr Domö, Svenska Dagbladet och andra auktoriteter har högern efter det stora nederlaget ägnat sig åt självrannsakan. Det är ett hårt och dystert ord, som för tanken till ånger och botgörelse. Dess bättre är resultatet av självanalysen i detta fall inte nedslående. Rannsakan av det egna jaget har hos högern inte bara lett till ett frikännande, utan till ett frikännande under ovationer. Högers fel, så lyder domen, har bestått i dess alltför stora förtjänster.

Låt oss se en smula på motiveringen till utslaget. Högern har varit för "lågmd", den har avstått från "de insmickrande tonfallen och de mångtydiga löftena". Det märkte man inte före den 19 september. Men vi kanske såg fel. Måhända var det ett uttryck för lågmdhet då det parti som motarbetat den allmänna rösträtten, kämpat för tryckfrihetsbegränsningar och i det längsta ställt sig avvisande till en rad sociala reformer några månader före valet antog beteckningen "frihetspartiet". Att observera det diskreta och ängsligt tillbakadragna i denna manöver var emellertid inte lätt. Den framstod tvärtom som ett sällsynt grovt försök att vinna röster med falska medel. Den vackra masken lockade inte, och nu söker den respektabla damen få oss att tro att hon inte var maskerad, att hon inte ens pudrat sig — att det var bristen på make up och koketteri som gjorde henne till panelhöna.

Vid sidan av lagmanen står den berömda "kärvheten". Den bestod som bekant i att högern sade sig "överbäga" sådana saker som räntehöjning och omsättningsskatt. Då en politiker eller ett parti före ett val "överbägar" något vet man två saker: avsikten är att vinna dem som önskar det "överbäga" utan att stöta bort dem som är av motsatt mening — något resultat av "överbägan" kommer inte före valdagen. Som bevis på kärvhet är prestationen alltså inte betydande. Den är i själva verket av alldeles samma karaktär som parollen "högern—frihetspartiet". Den lurade ingen utom regissörerna; de är belåtna med sitt verk.

Den skepnad högern vill anlägga efter valet företer i grunden utpräglat maskulina drag. I hr Domös och Svenska Dagbladets förkunnelse möter vi nu högern i gestalt av en tvärvigg, en bitvarg — det bryska uppträdandet, den totala oförmågan av publikfrieri har dolt det rena och goda hjärta som är partiets verkliga och enastående tillgång. Till en självrannsakan av denna teatertyp hör också ett par andra rekvisita, och högern har inte glömt dem. Nederlaget är inte, säger hr Domö, en kris för högern, utan en kris för folkstyret; Svenska Dagbladet bestyrker att "djupast sett" förhåller det sig just på det sättet. Att svenska folket inte förstätt högerns något skrovliga nobless visar att det är dåligt med det svenska folket. Högern är för god för Sverige, för god för denna världen.

En sak återstår för att fullända parodin, den urgamlas parodin på självrannsakan. Det fina som samtiden inte förstär kommer framtiden att kunna uppskatta. Högern "kommer igen". En av dess mest bullrande kulturskribenter framträder med "vetenskapliga" bevis härför; varenda doktorsavhandling klarlägger, försäkrar han, att reaktionen är det sanna framsteget. Högern kan alltså vara lugn. Varför ävlas, då ut-

vecklingen obönhörligt spelar partiet segern i händerna?

Högern är alltså inte i behov av tröst. Tvärtom: denna förening av gott samvete och segervisshet gör partiet till en triumfator, och slavens varnande röst bör då inte saknas. Det är sant att högerledaren och Svenska Dagbladet fört en vida anständigare valstrid än hr Erlander och Morgon-Tidningen. Men till de i smått fulaste greppen i denna valstrid hör följande. Medan Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter i juli detta år tvistade om hur högerledaren röstat i tryckfrihetsfrågan mottog Dagens Nyheter från hr Domö ett brev vari tidningens ståndpunkt i frågan erkändes vara riktig — samtidigt som det beklagades att frågan över huvud diskuterats. För Dagens Nyheter skulle det ha varit en uppenbar fördel att offentliggöra brevet, men detta ansågs otänkbart, eftersom det tydligen var fråga om ett privat meddelande. I september tog Svenska Dagbladet, givetvis inspirerat av hr Domö, upp saken: Dagens Nyheter känsla för tryckfriheten betvivlades under hänvisning till att tidningen skulle ha vägrat införa nämnda brev av hr Domö. En partiledare och en tidning som uppträder på detta sätt bör iakttas lågmdhet även i framhållandet av den egna moralen.